

Άγιος Αθανάσιος ο Μέγας: Πώς δημιουργήθηκαν οι ειδωλολατρικοί θεοί

/ [Πνευματικά Αποσπάσματα](#)

Αθανασίου Αρχιεπισκόπου Αλεξανδρείας του Μεγάλου, «Λόγος κατά ειδώλων».

Μετάφραση Αρχιμανδρίτης Δωρόθεος Πάπαρης (νυν Μητροπολίτης Δράμας)

Συνέχεια από εδώ: <http://www.pemptousia.gr/?p=331237> (Επιμέλεια Στέλιος Κούκος)

Άλλοι πάλι απ' αυτούς, σαν να φιλοδοξούν τα χειρότερα, τόλμησαν ν' ανυψώσουν ως θεούς τους άρχοντές τους ή και τους νεαρούς ερωμένους των αρχόντων· το έκαναν ή προς τιμήν των αρχόντων ή από το φόβο της εξουσίας.

Για παράδειγμα, στην Κρήτη είναι ο φοβερός Ζεύς, στην Αρκαδία ο Ερμής, στην Ινδία ο Διόνυσος, στην Αίγυπτο η Ίσις, ο Όσιρις και ο Ώρος· και τώρα ο Αντίνοος ο νεαρός ερωμένος του Ρωμαίου αυτοκράτορα Αδριανού.

Αυτόν τον προσκυνούν διότι φοβούνται αυτόν που τους διέταξε να το κάνουν, αν και γνωρίζουν πως είναι άνθρωπος, και μάλιστα όχι σεμνός αλλά γεμάτος από ασέλγεια.

Διότι, όταν ο Αδριανός επισκέφτηκε τη χώρα της Αιγύπτου και πέθανε εκεί ο δούλος του Αντίνοος, που του ικανοποιούσε τα πάθη, έδωσε εντολή να τον λατρεύουν ως θεό. Ο Αδριανός λοιπόν ήταν ερωτευμένος με το δούλο ακόμη και μετά το θάνατο αυτού· σε μας όμως έδωσε μια απόδειξη κι ένα επιχείρημα εναντίον κάθε μορφής ειδωλολατρείας, ότι δηλαδή την εφεύραν οι άνθρωποι όχι για κανένα άλλο λόγο αλλά για τα πάθη τους.

Αυτό το μαρτυρεί από την Παλαιά Διαθήκη και η σοφία του Θεού, που λέει: «Η επιπόνηση των ειδώλων έχει ως αιτία την πορνεία».

Και να μην απορήσεις ούτε να θεωρήσεις αναξιόπιστο αυτό που λέω· αφού πριν από λίγο καιρό, ίσως και μέχρι τώρα, η σύγκλητος των Ρωμαίων αναγορεύει ως θεούς αυτούς που βασίλεψαν από τα αρχαία χρόνια· νομοθετεί να προσκυνούν ως θεούς όλους αυτούς ή όποιους αυτή θέλει και αποφασίζει.

Οι συγκλητικοί, όσους βέβαια βασιλείς τους μισούν, τους κηρύσσουν φυσικούς εχθρούς τους και τους ονομάζουν κοινούς θνητούς· όσους όμως συμπαθούν, γι' αυτούς διατάζουν να λατρεύονται ως τάχα καλοί άνδρες.

Λες και έχουν την εξουσία να αναγορεύουν θεούς, ενώ οι ίδιοι είναι άνθρωποι και μάλιστα κοινοί θνητοί. Θα έπρεπε όμως, εφόσον αναγορεύουν θεούς, οι ίδιοι να είναι θεοί.

Διότι πρέπει ο τεχνίτης να είναι ανώτερος από το δημιούργημα και ο δικαστής να εξουσιάζει αυτόν που κρίνει· το ίδιο, αυτός που προσφέρει να χαρίζει οπωσδήποτε αυτό που έχει. Έτσι και ο βασιλιάς να χαρίζει αυτό που έχει, καθώς είναι πιο ισχυρός και μεγάλος απ' αυτούς που παίρνουν.

Εφόσον λοιπόν αυτοί αναγορεύουν ως θεούς αυτούς που θέλουν, πρέπει πρώτα οι ίδιοι να είναι θεοί. Το παράδοξο όμως είναι το εξής: οι ίδιοι που θεοποιούν

πεθαίνουν ως άνθρωποι, κι έτσι αποδεικνύουν ότι η απόφασή τους είναι άκυρη.

Αυτή η συνήθεια δεν είναι νέα, ούτε άρχισε με απόφαση της ρωμαϊκής συγκλήτου, αλλά από την αρχή τη μελετούσαν με σκοπό την επινόηση των ειδώλων.

Διότι και οι περίφημοι αρχαίοι θεοί των Ελλήνων όπως ο Δίας, ο Ποσειδών, ο Απόλλων, ο Ήφαιστος και ο Ερμής και οι γυναικείες θεότητες Ήρα, Δήμητρα, Αθηνά και Άρτεμις, ανακηρύχθηκαν θεοί με εντολή του Θησέα, για τον οποίο μας διηγούνται οι Έλληνες.

Και αυτοί που έδωσαν την εντολή πέθαναν ως άνθρωποι και τους θρηνούν. Ενώ, αυτοί για τους οποίους βγήκε η εντολή, προσκυνούνται ως θεοί.

Αλίμονο στη μεγάλη τους αντινομία και παραφροσύνη! Ενώ γνωρίζουν αυτόν που έδωσε την εντολή, προτιμούν να λατρεύουν αυτούς για τους οποίους εκδόθηκε. Μακάρι η μανία τους για τα είδωλα να περιοριζόταν μέχρι τις ανδρικές θεότητες και να μην αποδιδόταν το όνομα του Θεού και σε γυναικείες μορφές.

Ακόμη και τις γυναίκες, με τις οποίες είναι ανασφαλές ν' αποφασίζει κανείς από κοινού, κι αυτές τις λατρεύουν και τις προσκυνούν ως θεότητες. Αυτές είναι όσες προβλέπουν οι διαταγές του Θησέα, όπως ήδη αναφέραμε.

Στους Αιγύπτιους είναι η Ίσις, που λέγεται Κόρη και Νεαρότερη· σε άλλους ανήκει η Αφροδίτη. Τα ονόματα των υπολοίπων θεωρώ απρέπεια και να τα αναφέρω, διότι προκαλούν ντροπή.

Πολλοί πάλι, όχι μόνο τα αρχαία χρόνια αλλά και τα σημερινά, έχασαν αγαπητά πρόσωπα, αδέρφια, συγγενείς και γυναίκες· και πολλές γυναίκες έχασαν τους άνδρες τους. Όλους αυτούς, που η ζωή απέδειξε ότι είναι θνητοί άνθρωποι, αυτούς από το μεγάλο τους πένθος τούς ζωγράφισαν και τους έκαναν αγάλματα και τους πρόσφεραν θυσίες.

Αυτούς οι μετέπειτα, λόγω της τέχνης και της ικανότητας του τεχνίτη του αναθήματος, τους θεοποίησαν, πράγμα αφύσικο.

Όλους αυτούς οι γονείς τους τους έκλαψαν διότι ήξεραν ότι δεν είναι θεοί· αν το γνώριζαν, δεν θα τους θρηνούσαν σαν χαμένους. Άλλωστε, όχι μόνο δεν τους θεωρούσαν θεούς, αλλά επειδή πίστευαν ότι δεν υπάρχουν καθόλου, τους αναπαράστησαν σε εικόνες ώστε, βλέποντας την εικόνα τους, να παρηγορούνται για την ανυπαρξία τους.

Σ' αυτούς όμως οι ανόητοι προσεύχονται και τους αποδίδουν τις τιμές του αληθινού Θεού.

Έτσι λοιπόν, στην Αίγυπτο ακόμη και τώρα γίνεται θρήνος για το θάνατο του Όσιρι, του Ωρου, του Τυφώνα και των υπολοίπων.

Και οι χάλκινοι λέβητες στη Δωδώνη και οι κορύβαντες στην Κρήτη αποδεικνύουν ότι ο Δίας δεν είναι θεός αλλά άνθρωπος· κατάγεται μάλιστα από ανθρωποφάγο πατέρα. Και το αξιοθαύμαστο, ο μεγαλύτερος Έλληνας φιλόσοφος, που καυχήθηκε ότι φιλοσόφησε πολλά για το Θεό, ο Πλάτωνας, κατέβηκε κι αυτός στον Πειραιά με το Σωκράτη, για να προσκυνήσει την Άρτεμη, έργο ανθρώπινης τέχνης!

Όλες αυτές τις επινοήσεις της λατρείας των ειδώλων η Αγία Γραφή τις σημείωνε από καιρό, λέγοντας: «Η ειδωλολατρεία έχει για θεμέλιο την πορνεία. Η επινοήσή της καταστρέφει τη ζωή». Διότι ούτε στην αρχή της ζωής υπήρχε ούτε στο μέλλον θα υπάρξει. Την έφερε στον κόσμο η κενοδοξία των ανθρώπων, και γι' αυτό θα έχει σύντομο τέλος.

Ένας πατέρας που πενθεί το νεκρό παιδί του, φτιάχνει εικόνα του πρόωρα πεθαμένου παιδιού του· έτσι, τιμά τώρα σαν ζωντανό το νεκρό παιδί του και τελεί με τους δούλους του μυστήρια και λατρευτικές τελετές. Με το πέρασμα του χρόνου το ασεβές έθιμο γίνεται μόνιμη τελετή. Με διαταγή των τυράννων λατρεύονταν και τα αγάλματά τους.

Διότι, όσοι υπήκοοί τους κατοικούσαν μακριά και δεν τους έβλεπαν αυτοπροσώπως για να τους τιμήσουν, έφτιαξαν το άγαλμα του βασιλιά σε εμφανές σημείο, για να τιμούν δουλικά τον απόντα ως παρόντα. Και η καλλιτεχνία του δημιουργού παρότρυνε τα θύματα της άγνοιας σε υπερβολική λατρεία.

Ο μεν τεχνίτης, επειδή θέλει να αρέσει στον άρχοντα, προσπαθεί ν' αποδώσει τέλεια την ομοιότητα της εικόνας. Ο λαός όμως, παρασύρεται από το καλλιτεχνικό αποτέλεσμα και θεωρεί τον πριν από λίγο τιμώμενο άνθρωπο ως σεβάσμιο θεό. Κι αυτό υπήρξε ολίσθημα στη ζωή. Διότι, οι άνθρωποι, όντας εξαρτώμενοι σε συμφορά ή τυραννία, «απέδωσαν το σεβάσμιο όνομα του Θεού σε πέτρες και ξύλα».

Αφού, λοιπόν, αυτή είναι, σύμφωνα με την Αγία Γραφή, η επινόηση των ειδώλων που έπλασαν οι άνθρωποι, είναι ώρα να προχωρήσω για χάρη σου και στην ανατροπή της. Θα χρησιμοποιήσω αποδείξεις όχι από ξένες πηγές αλλά από τα δικά τους φρονήματα.

Από:

http://users.uoa.gr/~nektar/orthodoxy/paterikon/a8anasios_megas_logos_kata_eidwlwn.htm

Πηγή: pemptousia.gr